

ענין האחדות כהכנה לקבלת התורה היא אחדות שלימה עד עומקה של פנימיות הנפש!!!

« מה הם ג' עניני הכנה, לקבלת התורה?? »

בפרשת קבלת התורה כתוב ויִסְעוּ מִרְפִּידִים וַיָּבֹאוּ מִדְבַר סִינַי וַיִּחַנו בְּמִדְבַר, וַיַּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגְדַת הָהָר (שמות יט, ב). ופירש"י "ויחן שם ישראל כאיש אחד בלב אחד, אבל שאר כל החניות בתרעומות ובמחלוקת".

ולכן דווקא כאן זכו לקבלת התורה, וכמ"ש באור החיים הק' לפרש הפסוק כאן, וז"ל: "כוונת הכתוב הוא להקדים שלשה ענינים שהם עיקרי ההכנה לקבלת התורה, שבאמצעותם נתרצה ה' להנחילם תורתנו הנעימה. הא', הוא התגברות והתעצמות בעסק התורה, היפך העצלות. וכנגד זה אמר הכתוב ויִסְעוּ מִרְפִּידִים, והכוונה לומר, שנסעו מבחינת רפיון ידים, ועתה נסעו מבחינה זו והכינו עצמם לעבוד עבודת משא בנועם ה'".

"וענין ב' הוא, השפלות והענוה. וכנגד זה אמר וַיִּחַנו בְּמִדְבַר, פירוש, לשון שפלות וענוה כמדבר, שהכל דורכים עליו. וענין ג' הוא בחינת ייעוד חכמים בהתחברות בלב שלם ותמים, לא שיהיו בד בבד, אלא יתועדו יחד ויחדדו זה לזה, ויסבירו פנים זה לזה. וכנגד זה אמר וַיַּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל, לשון יחיד, שנעשו כולן יחד כאיש אחד, והן עתה הם ראויים לקבלת התורה", עכ"ד.

« גודל קדושת הנזיר!! »

הרי שענין זה של כאיש אחד בלב אחד הוא מעיקרי ההכנה לקבלת התורה. ויש להתבונן בכפילות הלשון 'כאיש אחד בלב אחד', ומה הם שני הענינים.

וביאור הענין נלמד מתוך פרשת השבוע. בפרשת הנזיר כתוב אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי יִפְּלֵא לְנֶדֶר נָדָר נִזְיָר לְהַזִּיר לָהּ (במדבר ו, ב), ועל הלשון 'יפליא' פירש"י 'פירש'. ובאבן עזרא פירש 'יעשה דבר פלא כי רוב העולם הולכים אחר תאותם, וזהו כי יפליא כי זה האדם עשה דבר חידוש ופלא, שאינו נמשך אחר תאוותיו כשאר כל העם'.

וברמב"ן (במדבר ה, ו) מתבטא בטעם שהנזיר אסור להטמא למתים, בלשון "הוא קדוש וצריך להשתמר מן הטומאה, כי הוא ככהן המשרת לאלוקיו", ע"כ. ובזה פירש מארז"ל (ברכות סג.) 'הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין', כי כיון שרואה הסוטה והיצה"ר, עליו להישמר ולהתקדש, וזהו נזירות, שהוא ענין קדושה.

ובאמת כן הוא מפורש בפסוקים כי נָזַר אֶלְקִיו עַל רֵאשׁוֹ, כַּל יְמֵי נְזָרוֹ קֹדֶשׁ הוּא לָהּ (במדבר ו, ז-ח). וברמב"ן (ו, יא) הביא הפסוק

וְאֵקִים מִבְּנֵיכֶם לְנָבִיאִים וּמִבְּחֹרֵיכֶם לְנָזִירִים (עמוס ב, יא), השוה הכתוב את הנזיר לנביא. הרי שהנזירות הוא ענין קדושה נפלאה.

ויש להבחין בזה דבר נפלא, כי סתם נזירות הרי הוא ל' יום (נזיר ה), והפרישות עצמה אינו אלא מדבר אחד, מן היין. ורואים מכאן שגם כאשר האדם מפריש עצמו רק קצת גם בכמות וגם באיכות, כבר נחשב לקדוש, והרי הוא בדרגת נביא. כי כך היא דרכה של תורה, שע"י קצת פעולה והתאמצות כבר זוכים לגדולות ונצורות, ומתקדשים ומתרוממים.

והנה בסיום הנזירות נאמר בפסוק וְכָפַר עָלָיו מֵאֲשֶׁר חָטָא עַל הַנֶּפֶשׁ (במדבר ו, יא), וברמב"ן כתב על זה דברים מבהילים, וז"ל: "וטעם החטאת, שיקריב הנזיר ביום מלאת ימי נזרו לא נתפרש. ועל דרך הפשט, כי האיש הזה חוטא נפשו במלאת הנזירות, כי הוא עתה נזור מקדושתו ועבודת השם, וראוי היה לו שיזיר לעולם ויעמוד כל ימיו נזיר וקדוש לאלוקיו, והנה הוא צריך כפרה בשובו להטמא בתאוות העולם", עכ"ד.

הרי שכעיקרון, התורה הק' דורשת מהאדם, שכיון שכבר היה בדרגה גדולה כ"כ, וכבר הפליא לעשות, לעמוד נגד עניני עולם הזה ותאוותיו, לכן כשפורש וחוזר לעוה"ז, לחטא יחשב לו.

ובגמ' תענית (דף יא.) אמרו חז"ל, "מה תלמוד לומר וְכָפַר עָלָיו מֵאֲשֶׁר חָטָא עַל הַנֶּפֶשׁ (שם), וכי באיזה נפש חטא זה, אלא שציער עצמו מן היין". ולכאורה הוא סתירה בדברי רז"ל, כי מחד גיסא מצינו שהפליגו כ"כ בשבח הנזיר ומעלתו, ושהוא דבר פלא שפורש מתאוות העולם, וכנ"ל, ומאידך נחשב הוא לו לחטא שציער עצמו מן היין, וצריך כפרה על זה, והוא תמיהה גדולה.

וכבר תמה כן בכלי יקר בפרשתן. והוסיף להקשות עוד, דאם הוא כפרה על שציער עצמו מן היין, א"כ למה מביא כפרה זו דווקא אחר שנטמא במת. ובאמת יש להוסיף ולעיין עוד, כי הנה במי שהשלים נזירותו לא כתוב לשון 'וכפר', רק על מי שנטמא. ואם הכפרה היא על שציער עצמו מן היין, א"כ גם בשהשלים נזירותו צריך כפרה.

וביאר בכלי יקר, כי הנזיר הוצרך לכפרה על שציער עצמו ותחת אשר לא עבד את ה' בשמחה. כי אילו היה שמח בנזירות זו, הוא היה נזהר בשמירה יתירה מן הטומאה, אך מאחר שלא נזהר בה, הרי זו הוראה וסימן שלא היה שמח בנזירות, ובזה מצא לו היצה"ר מקום להכשילו שיטמא. כי העובד את ה' השמחה זוכה בזכות השמחה שיצליח בעבודתו, ובודאי הנזיר קדוש ופלאי הוא. ואם אכן זכה לסיים נזירותו, א"צ כפרה, ואדרבה הרי הוא כנביא. אבל הנטמא בימי נזירותו אות הוא

שלא קיבל עליו הנזירות בשמחה ובשלימות, ולכן אין כאן קדושה ואין כאן פלא, ואדרבה יש כאן חטא ועוון על שציער עצמו מן היין.

למדנו מדברי הכלי יקר דבר נורא ונפלא, כי עיקר תואר הפעולה וחשיבותה של האדם אינו תלוי במעשה החיצונית, אלא בכוונת העושה ומחשבתו. ויש ששני אנשים עושים אותה המעשה ממש, ולאחד הוא חידוש ופלא, קדוש ככה"ג, והשני חוטא על שציער עצמו מן היין, והכל תלוי במחשבת הלב וכוונת המעשים. כי הנזירות היא מדרגה נפלאה, ומ"מ המקבלה על עצמו בלא כוונה הרצויה, הרי זה סתם ציער עצמו, בלא שום תועלת ותכלית, וצריך כפרה.

וכעין זה מצאנו גם ברמב"ן בהמשך הפרשה (ד, ב), שכתב לפרש למה כפלה התורה את קרבנות הנשיאים י"ב פעמים, והלא קרבן כולם שווה היה. ופירש הרמב"ן בזה"ל: "כי לכל אחד מהנשיאים עלה במחשבה להביא חנוכה למזבח ושתהיה בזה השיעור, אבל נחשון חשב בשיעור הזה טעם אחד, וזולתו כל אחד מהנשיאים חשב טעם בפני עצמו", ע"כ.

והיינו שכיון שכל אחד חשב טעם אחר על זה הקרבן, א"כ אין זה נחשב כקרבן שווה לכולם, אלא שכאילו כל אחד אחד הקריב קרבן מיוחד משלו, כי תוכן המעשה תלוי בכוונה ובמחשבה.

« **מהי הקשר בין קרבנות הנשיאים לקריעת ים סוף...!?** »

קרבנות אלו התייחדו בחביבות מיוחדת לפני השי"ת יותר משאר הקרבנות שהוקרבו על המזבח בזה היום השמיני למילואים, וכפי דאיתא במדרש (ויקרא רבה ח א), דברים נפלאים בענין זה, וז"ל: "רבי יהודה אומר, חביב קרבנם של נשיאים לפני הקב"ה כשירה שאמרו ישראל בים. שירה שאמרו ישראל בים זה אלי ואנוהו (שמות טו, ב), וכאן כתיב זה קרבן נחשון בן עמינדב (במדבר ז, יז). רבן גמליאל אמר, חביב קרבנם של נשיאים לפני הקב"ה כשני לוחות הברית, בשני לוחות הברית כתיב מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם קְתָבִים (שמות לב, טו) וכאן כתיב זה קרבן נחשון בן עמינדב (במדבר ז, יז), עכ"ל המדרש.

ובביאור דמיון קרבנות הנשיאים לשירת הים של בני ישראל הביאו בספר **ישועות יעקב** על התורה, וכע"ז בספר **באר משה**, לפי שמצינו במדרש (מובא ברש"י שמות טו, ב) שבשעת קריעת ים סוף היתה התגלות גדולה ועצומה עד מאוד שנגלה עליהם הקב"ה בכבודו ובעצמו, והיו מראין אותו באצבע. ראתה שפחה על הים מה שלא ראו יחזקאל וישעיהו במחזה נבואתם. אבל זה פשוט שלא היתה ההתגלות שווה לכל הרואים, ומה שראה משה רבינו ע"ה אדון הנביאים מובחר המין האנושי, לא ראתה השפחה הפשוטה, אלא כל אחד ואחד ראה לפי השגתו כשכלו ובחינתו בקדושה.

וזהו השוואת קרבנות הנשיאים לשירת הים, שהגם שכל שנים

עשר הנשיאים הביאו קרבנותיהם בשווה כמבואר בפסוקים, אבל באמת לא היו הקרבנות שווים כלל, אלא כל אחד ואחד הביא קרבנותיו לפי בחינתו וכח שכלו. וכדאיתא במדרש (במדבר יג, יד) "מה ראו הנשיאים להקריב קרבנות בענין הזה, רבנן אמרין אף על פי שקרבן שווה הקריבו כולם, על דברים גדולים הקריבו, וכל אחד ואחד הקריבו לפי דעתו", והאריכו שם לבאר סודות הקרבנות של כל נשיא ונשיא לפי בחינתו.

ובחידושי הרי"ם איתא, שלכוונה זו דקדק רש"י, שלא פירש את טעמי הקרבן על מה היו מרמזים בקרבנו של נשיא יהודה שהיה ראשון המקריבים, אלא איחר לפרשו בקרבנו של נשיא יששכר שהקריב ביום השני, להורות שלא היה כאן טעם אחד שבשבילו עשו כולם, כל אחד כמעשהו של חבירו. אלא כל אחד ואחד היה לו טעמו ונימוקו בעומק כוונתו.

« **מהי הקשר בין קרבנות הנשיאים לשני לוחות הברית...!?** »

הגאון רבי חיים קויפמאן זצ"ל (בספרו משחת שמן), מבאר את ענין השוואת הקרבנות לשני לוחות הברית כדלהלן. הנה, בשעת מתן תורה העידה התורה הק', שעמדו כל קהל עדת ישראל בהר סיני מתוך אחדות מופלאה, כמו שנאמר וַיַּחַן שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגְדַת ה' (שמות יט, ב), ופירש רש"י 'כאיש אחד בלב אחד'. אבל עצם קבלת התורה לא היתה שווה בין כולם, רק כל אחד קיבל לפי מוחו וכוח השגתו, כמו שאמרו במדרש (שמו"ד כ"ט א) שלכך נאמר קול ה' בַּפֶּה (תהלים כט, ד), ללמד שניתנה תורה בכח של כל אחד ואחד, הבחורים לפי כוחן והזקנים לפי כוחן והקטנים לפי כוחן. וכמו כן היה בשעה שהביאו הנשיאים את קרבנותיהם, שלמעשה היה נראה שכולם הביאו הכל בשווה, אבל באמת הביא כל אחד לפי מדרגתו וענייניו כאשר נמסר סוד ה' ליראיו.

בזוה הדרך שמע לפרש מימרות הגמרא שנראות כסותרת אהדדי, שבפרק הישן (סוכה כח). איתא שרבי אליעזר לא אמר מעולם דבר שלא שמע מפי רבו, ומאידיך איתא באבות דרבי נתן (פ"ו ה"א) שעמד רבי אליעזר ודרש ברבים שלא שמעתן אוזן מעולם, ולכאורה איך יש לומר כן מאחר שהעיד על עצמו שלא אמר מעצמו כלום.

אמנם לפי האמור יש לפרש, שבודאי דברים הללו מפי רבו שמען, אך שום תלמיד לא השיג דבר זה אלא רבי אליעזר לבדו, כי הגם שכולם שמעו גופם של דברים, אבל הוא השיג בהם מה שלא השיג שום תלמיד, כל כל אחד השיג לפי כח השגתו.

ומענתה נבין מה שאמרו רז"ל ויחן שם ישראל כאיש אחד בלב אחד, אבל שאר כל החניות בתרעומות ובמחלוקת, ומה הם שני הענינים כאיש אחד בלב אחד, וע"פ דברינו הדברים מבוארים, כי יש ששני אנשים יעשו מעשה שווה לגמרי, וכל אחד ואחד ענין אחר הוא לגמרי, וכן היה בכל שאר החניות, וכאן זכו לדרגה הזו שהיו כולם שוין כאחד כאיש אחד בלב אחד, כאיש אחד מצד הפעולות ובלב אחד, שכולם היו בכוונה שווה, וזה היה מעיקרי ההכנה לקבלת התורה ולכן כאן זכו לקבלת התורה.

"... אלא איחר
לפרשו בקרבנו של
נשיא יששכר
שהקריב ביום השני,
להורות שלא היה
כאן טעם אחד
שבשבילו עשו
כולם, כל אחד
כמעשהו של חבירו.
אלא כל אחד ואחד
היה לו טעמו ונימוקו
בעומק כוונתו..."